

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2016-03-23
Stockholm

Mål nr
M 7903-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-08-20 i mål nr M 2418-14, se bilaga A

KLAGANDE

Staten genom Kammarkollegiet
Box 2218
103 15 Stockholm
Ombud: Advokatfiskalen E Å,

MOTPART

Mellanåsen AB, 556802-1819
Samset
555 94 Jönköping
Ombud: Advokat A L

SAKEN

Ersättning på grund av interimistiskt avverkningsförbud avseende X i Härjedalens kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Med ändring av punkt 1 i mark- och miljödomstolens dom förpliktar Mark- och miljööverdomstolen staten dels att till Mellanåsen AB utge 454 722 kr senast 30 dagar efter det att denna dom vunnit laga kraft, dels utge ett årligt belopp motsvarande ränta enligt 5 § räntelagen på 10 000 000 kr från och med den 26 juni 2015 så länge Länsstyrelsens i Jämtlands län beslut den 14 oktober 2013 består att betalas den 14 oktober varje år.
2. Punkten 2 i mark- och miljödomstolens dom ska stå fast.
3. Vardera parten ska stå sin rättegångskostnad i Mark- och miljööverdomstolen.

Dok.Id 1258093

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Staten har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av den överklagade domen, ogillar Mellanåsen AB:s talan.

Mellanåsen AB (bolaget) har bestritt bifall till överklagandet.

Staten har yrkat att vardera parten ska stå för sina rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

Bolaget har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

UTVECKLANDE AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Staten har åberopat samma grunder och omständigheter som vid mark- och miljödomstolen och tillagt följande. Området har av tidigare ägare avsatts frivilligt för naturvård varför det under en lång tid inte har pågått något skogsbruk i form av avverkning. Skyddet för skogen upphörde när fastigheten såldes. Värdet av avverkningen är dock ett förväntat värde som inte ersätts. Det gäller en generell tillståndsplikt för avverkning av fjällnära skog som förelåg redan då fastigheten förvärvades av bolaget. Något tillstånd finns inte. Enligt praxis (NJA 2015 s. 323) bör utgångspunkten vara att åtgärder som kräver ett sådant generellt tillstånd utgör ändrad markanvändning och ersättning ska inte ska betalas om åtgärden förbjuds. I domen anges att det måste vara fråga om sådana mer grundläggande tillstånd som är nödvändiga för att en verksamhet av en viss karaktär över huvud taget ska kunna bedrivas. I lagmotiven tas som exempel uppförande av en ”koncessionspliktig” anläggning. Om ett tillstånd av detta slag är nödvändigt för verksamheten, får den planerade åtgärden normalt anses utgöra ändrad markanvändning. Även av kommentaren till miljöbalken framgår att ett förfarande som är generellt tillståndspliktigt i allmänhet är att betraktas som ändring i pågående markanvändning. Inom skogsbruket gäller detta sådana avverkningar och andra skogsbruksåtgärder som kräver särskilt tillstånd, i vart fall om de innebär en förändring av miljön (jfr Bertil Bengtsson m.fl., Miljöbalken, suppl. 14, april 2015, s 31:18).

Länsstyrelsen var förhindrad att bifalla bolagets ansökan redan på grund av formella brister. Bolaget har vidare inte heller hållit lagstadgat samråd. Beslutet innebär inte ett totalt förbud mot skogsbruk då skogen fortfarande kan stå på tillväxt. En nekad dispens från förbudet vinner i vart fall inte negativ rättskraft. Bolaget har inte ansökt om andra åtgärder vilket har varit möjligt. Begränsningen till avverkning av maximalt 20 ha bör med hänsyn till syftet att skydda fjällnära skog gälla per brukningsenhet och inte per hygge. Bolaget har därför enligt 18 § skogsvårdslagen (1979:429) varit förhindrat att avverka en större areal än 20 ha. Den åberopade utredningen bortser från att det i det aktuella fallet är fråga om avverkning av stora områden och att sådan avverkning kräver lång och omfattande planering. Utredningen bortser också från kostnaderna för att anlägga skogsbilvägar. Det finns inte några befintliga vägar på fastigheten. Vägar kan inte heller anläggas utan tillstånd. Utdömd ersättning omfattar således åtgärder som varken varit tillåtna eller praktiskt möjliga att genomföra under tiden för länsstyrelsens interimistiska beslut.

Den av bolaget åberopade utredningen är inte lämplig att använda som grund för beräkning av eventuell intrångsersättning. Enligt Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens riktlinjer för tillämpning av naturvårdsavtal framgår att ersättningsreglerna i miljöbalken inte gäller vid beräkning av ersättning för naturvårdsavtal. Regeringen har i propositionen Hållbart skydd av naturområden (prop. 2008/09:214 s. 70 ff) uttalat att ersättningen bör ligga på en nivå som innebär att naturvårdsavtal blir ett attraktivt alternativ till andra former av skydd. Sådana avtal ska vara oerhört generösa. Samtidigt ska ersättningsnivån skilja sig från den som gäller för naturreservat eller biotopsskyddsområden, eftersom avtalen är tidsbegränsade och bygger på ett gemensamt ansvarstagande för miljö kvalitetsmålen mellan staten och markägaren. Av nämnda riktlinjer framgår vidare att ersättning inte ska betalas bl.a. för sådant som är tillståndspliktigt. I maj 2013 godkändes ett utlåtande för naturvårdsavtal för hela fastigheten varpå fastighetsägaren erbjöds en ersättning med 512 000 kronor. Staten kan inte vitsorda något belopp såsom skäligt i och för sig.

Bolaget har vidhållit det som anfördes i mark- och miljödomstolen och tillagt följande. Den pågående markanvändningen inom fastigheten är skogsbruk. Restriktionerna avseende fjällnära skog i skogsvårdslagen innehåller ingen generell tillståndsplikt för

skogsbruk inom sådana området. Att ett moment bland flera ingående i skogsbruket är tillståndspliktigt innebär inte att den pågående markanvändningen skulle vara annan än just skogsbruk (NJA 2015 s. 323). Högsta domstolen har i nämnt avgörande anfört att när det i lagmotiven talas om en tillståndsplikt som är generell får detta också så förstås att rätten till ersättning inte begränsas av varje tillstånd som kan krävas inom ramen för viss verksamhet. Bestämmelserna om ersättning i 31 kap. 4 § miljöbalken kan därför inte anses förutsätta att den enskilde i det särskilda fallet visar att inga ytterligare tillstånd alls krävs för en tänkt fortsättning av användningen eller att tillstånd skulle ha lämnats. Istället måste det vara fråga om sådana mer grundläggande tillstånd som är nödvändiga för att en verksamhet av en viss karaktär över huvud taget ska kunna bedrivas. Skogsbruket inom fastigheten har pågått under mycket lång tid och denna markanvändning har inte erfordrat något tillstånd enligt skogsvårdslagen. Däremot har föryngringsavverkning varit tillståndspliktig. Detta utgör dock inte ett sådant grundläggande tillstånd som är nödvändigt för att en verksamhet av en viss karaktär över huvud taget ska kunna bedrivas. Om länsstyrelsen ansåg att bolagets ansökan var ofullständig, hade myndigheten haft att anmoda bolaget att komplettera ansökan, vilket inte har skett. Beslutet har inte heller motiverats utifrån att ansökan skulle ha varit bristfällig. Domstolen borde dock under alla förhållanden vara processuellt förhindrad att pröva på vilken grund bolagets ansökan avslogs. Skogsvårdslagen begränsar hyggesstorleken, men inte den totala storleken av slutavverkning inom brukningsenheten. Den åberopade utredningen är förankrad i skogsvårdslagen och miljöbalken samt vilar bl.a. på skogsvårdslagens regler om slutavverkning av fjällnära skog. Upp till 5 årsarealer får avverkas år 1. Då fastigheten innehåller mer än 3 000 ha produktiv skogsmark är det utifrån de allmänna råden till 18 § skogsvårdslagen helt rimligt att avverka den omfattning som anges i den åberopade värderingen. Mer än 20 ha får avverkas så länge minst en behandlingsenhet eller impediment lämnas mellan hyggena. Värderingen har beaktat 13 § skogsvårdslagen genom att en naturvårdsprocent har lagts på varje bestånd som lämnas oavverkat. Värderingen har tagit hänsyn till behov av vägar genom att terrängtransportavstånd läggs in i antal 100 meter. Från varje bestånds centrum mäts ett avstånd till närmaste väg varvid 600 meter motsvarar kostnaden för att anlägga en skogsbilväg. Mängden skog som är möjlig att avverka år 1 kan inte avverkas under en säsong med en maskin men detta är fullt möjligt med fler maskiner. Det finns inte

några problem med att gå in i området ganska omgående då vintervägar kan anläggas. En avverkningsanmälan avslås nästan aldrig av skogsstyrelsen men man är noga med de skyddsåtgärder som ska vidtas.

UTREDNINGEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Målet har avgjorts efter huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen varvid bolagets ställföreträdare T H hörts upplysningsvis om bolagets verksamhet. Parterna har åberopat samma skiftliga bevisning som i mark- och miljödomstolen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Fastigheten X i Härjedalens kommun ligger i ett område som betecknas som fjällnära skog. Enligt 15 § skogsvårdslagen (1979:429) får avverkning inte ske i fjällnära skog utan Skogsstyrelsens tillstånd. I 16 § samma lag stadgas att i ansökan om tillstånd till avverkning ska sökanden redovisa vad han avser att göra för att tillgodose naturvårdens, kulturmiljövårdens och rennäringens intressen (punkt 1), samt att trygga återväxten av skogen (punkt 2). I 17 § Skogsvårdslagen anges att sådant tillstånd inte får ges om avverkningen medverkar till att en miljö kvalitetsnorm överträds. I 18 § skogsvårdslagen anges att tillstånd till avverkning inte får ges om det är oförenligt med intressen som är av väsentlig betydelse för naturvården eller kulturmiljövården. I 20-23 §§ skogsvårdsförordningen (1993:1096) anges ytterligare krav på brukandet av fjällnära skog, exempelvis hyggesstorlek. Nämnda regler innebär att skogsägaren är skyldig att i varje ansökan om tillstånd till avverkning i fjällnära skog redovisa de åtgärder som han/hon avser att vidta för att tillgodose naturvårdens, kulturvårdens och rennäringens intressen. Om ett vägrat tillstånd innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras, har skogsägaren i vissa fall rätt till ersättning enligt samma regelsystem som vid förbud enligt 7 kap. miljöbalken.

I målet har staten invänt mot ersättningsskyldighet i och med att det förelegat en generell tillståndsplikt enligt reglerna ovan för avverkning i fjällnära skog redan då ifrågavarande fastighet förvärvades av bolaget. I sådana fall hävdar staten utgör åtgärder som kräver ett sådant tillstånd ändrad markanvändning och någon ersättning enligt 31 kap 4 och 5 §§ ska inte betalas ut.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning.

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att den pågående markanvändningen utgörs av skogsbruk inom de delar av fastigheten som berörs av länsstyrelsens beslut om förbud mot att bedriva skogsbruk. Bolaget är på denna grund berättigad till ersättning för ekonomisk skada enligt 31 kap. 5 § andra stycket miljöbalken som hänvisar till 31 kap. 4 § första stycket miljöbalken. Efter den 14 oktober 2013 har det sålunda gällt tillståndsplikt för avverkning på ifrågavarande del av fastigheten X dels enligt skogsvårdslagens regler avseende fjällnära skog och dels enligt länsstyrelsens interimistiska tillståndsbeslut. Frågan blir då hur denna ersättning ska beräknas och om, som staten hävdar, frågan om avsaknaden av tillstånd enligt skogsvårdslagen har någon rättslig relevans.

Frågan om kalavverkning av skogsmark utgör ett led i pågående markanvändning har varit aktuell i olika lagstiftningssammanhang. Därvid har konstaterats att om skogsvårdsstyrelsen vid en prövning enligt 19 § skogsvårdslagen av en ansökan om tillstånd till avverkning inom område för fjällnära skog finner att man efter en avverkning inte kan påräkna en tillfredsställande återväxt, ska skogsvårdsstyrelsen inte medge tillstånd till avverkningen och någon ersättning ska i sådana fall inte lämnas till markägaren. (jfr prop. 1990/91:3 sid. 46 f f). I samma proposition (sid 47) kunde departementschefen konstatera att då skogsstyrelsen fann det möjligt att bedriva uthålligt skogsbruk inom delar av det fjällnära skogsområdet saknades det enligt hans mening fog för att generellt hävda att slutavverkning genom kalhugning inte skulle vara en rationell skogsbruksmetod i de delar av det fjällnära skogsområdet där en godtagbar återväxt kan fås efter avverkningen.

Det är ostridigt i målet att bolaget inte upprättat någon ansökan enligt skogsvårdslagen om avverkning i fjällnära skog förutom ansökan om avverkning för anläggande av skogsbilväg om 6,4 ha och att denna ansökan inte uppfyller skogsvårdslagens krav på redovisning av de hänsyn som ska tas enligt 16 § skogsvårdslagen.

Markägaren har dock en grundlagsskyddad rätt till ersättning enligt 2 kap. 15 § andra stycket regeringsformen vid sådan rådighetsinskränkning som föreligger genom t. ex. ett interimistiskt avverkningsförbud som i förevarande fall.

Det är bolaget som har bevisbördan för hur stor ersättning som ska dömas ut. Bolaget har till stöd för sitt yrkande om ersättning åberopat vissa delar av en utredning från Forum Fastighetsekonomi AB i Östersund till styrkande av att en omedelbar avverkning kunnat ske av drygt 52 000 m³sk med ett rotnetto om 16 798 196 kr om det interimistiska avverkningsförbudet inte trätt i kraft. Enligt Mark- och miljööverdomstolens mening kan avstamp tas i denna utredning men utredningen brister bl. a. i fråga om och i så fall vilka inskränkningar som redan förelåg i den pågående markanvändningen vid tiden för det interimistiska förbudet med anledning av att skogen var utpekad som fjällnära. Åberopat material är också enligt domstolens uppfattning otydligt i den del som avser om kostnaden för skogsbilvägar har medtagits vid värderingen av rotnettot.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att bolagets ansökan till Skogsstyrelsen om att få avverka fjällnära skog varit av summarisk karaktär, den avser endast ett mindre område för skogsbilvägar och har formella brister då den bl. a. inte redovisar vilka hänsyn som föreslås tas till rennäringens behov. Närmare utredning om vilka skogsbruksåtgärder som kunnat tillåtas enligt skogsvårdslagens regler om fjällnära skog saknas. Med denna osäkerhet i värderingsunderlaget, som endast med stora svårigheter i efterhand går att föra i bevis, finner Mark- och miljööverdomstolen att bolaget inte förmått visa ett totalvärde på ifrågavarande skog i den storlekordning som mark- och miljödomstolen funnit. Med beaktande av nyss nämnda osäkerhetsfaktorer och att begreppet pågående markanvändning i 31 kap. 4 § miljöbalken enligt lagmotiven ska ges en relativt generös tillämpning så bedömer Mark- och miljööverdomstolen att staten ska erlägga en årlig ersättning fr. o. m. den 22 oktober 2013 beräknad med den räntesats som anges i 5 § räntelagen baserad på ett totalt värde på fastigheten med 10 000 000 kr. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras i denna del.

Vid den utgången finner domstolen skäligt att vardera parten ska stå sin rättegångskostnad i Mark- och miljööverdomstolen. Om ersättning för rättegångskostnaderna vid mark- och miljödomstolen råder inte tvist.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2016-04-20

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Per Sundberg, tekniska rådet Jan Gustafsson samt hovrättsråden Ingrid Åhman (skiljaktig) och Eywor Helmenius, referent.

Skiljaktig mening, se nästa sida

Skiljaktig mening

Jag vill fastställa mark- och miljödomstolens dom. Överröstad i den delen är jag överens med majoriteten i fråga om rättegångskostnaderna i Mark- och miljööverdomstolen.

Rättelse/komplettering

Dom, 2015-08-20

Rättelse, 2015-08-31

Beslutat av: rådmannen Göran Simonsson

Domstolens dom 2015-08-20 rättas enligt 17 kap 15 § rättegångsbalken på det sättet att i domslutet på sidan 1 vid punkt 1 och 2 samt på sidan 15 i tredje stycket, första och andra raden, och fjärde stycket, första raden, ändras Staten genom Kammarkollegiet till Staten

Rättelse, 2015-08-31

Beslutat av: rådmannen Göran Simonsson

Domstolens dom 2015-08-20 rättas enligt 17 kap 15 § rättegångsbalken på det sättet att i domslutet på sidan 1 vid punkt 1 och 2 samt på sidan 15 i tredje stycket, första och andra raden, ändras Staten genom Kammarkollegiet till Staten, och på sidan 15 i fjärde stycket, första raden, ändras Kammarkollegiet till Staten

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-08-20
meddelad i
Östersund

Mål nr M 2418-14

KÄRANDE

Mellanåsen AB, 556802-1819
Samset
555 94 Jönköping

Ombud: Advokat A L

SVARANDE

Staten genom Kammarkollegiet
Box 2218
103 15 Stockholm

Ombud: Advokatfiskal E Å

SAKEN

Ersättning på grund av interimistiskt avverkningsförbud avseende X i
Härjedalens kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen förpliktar Staten genom Kammarkollegiet att till Mellanåsen AB utge dels 763 973 kr senast 30 dagar efter det att denna dom vunnit laga kraft, dels ett årligt belopp motsvarande ränta enligt 5 § räntelagen på 16 798 196 kr från och med den 26 juni 2015 så länge Länsstyrelsens i Jämtlands län beslut den 14 oktober 2013 består, **bilaga 1**, att betalas senast den 14 oktober varje år.
 2. Mark- och miljödomstolen förpliktar Staten genom Kammarkollegiet att ersätta Mellanåsen AB dess rättegångskostnader med 89 660 kr, varav 80 100 kr för ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 89 660 kr från och med den 20 augusti 2015 till dess betalning sker.
-

YRKANDEN M.M.

Mellanåsen AB har – såsom talan slutligen bestämts – yrkat att mark- och miljödomstolen förpliktar Staten genom Kammarkollegiet att till bolaget utge dels 763 973 kr, att betalas senast 30 dagar efter det att denna dom har vunnit laga kraft, dels ett årligt belopp motsvarande ränta enligt 5 § räntelagen på 16 798 196 kr från och med den 26 juni 2015 så länge Länsstyrelsen Jämtlands beslut enligt bilaga 1 består, att betalas senast den 14 oktober varje år. Bolaget har också yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Till stöd för käromålet har Mellanåsen AB anfört bl.a. följande. Mellanåsen AB är sedan år 2011 ägare av fastigheten X i Härjedalens kommun. Fastigheten är en skogsfastighet med en areal om cirka 4 769 hektar, varav 3 092 hektar utgörs av produktiv skogsmark, belägen sydväst om Lofsdalen nära gränsen mot Dalarna. Fastigheten inrymmer ett virkesförråd beräknat till drygt 231 800 m³sk. Den dominerande delen av skogen har en ålder på över 110 år och är slutavverkningsbar. Efter förvärvet av fastigheten lämnade Mellanåsen AB in en avverkningsanmälan i initialt syfte att lämna plats för skogsbilväg inom fastigheten till Skogsstyrelsen, som i sin tur vidarebefordrade en kopia härav till Länsstyrelsen i Jämtlands län. En tidigare gjord naturinventering utförd av Skogsstyrelsen och länsstyrelsen hade utvisat stora naturvärden i området. På grund härav utmynnade bolagets begränsade avverkningsanmälan i ett interimistiskt beslut den 14 oktober 2013 från länsstyrelsen jämlikt 7 kap. 24 § miljöbalken om tillståndsplikt för skogsbruk inom större delen av fastigheten. Kort tid efter beslutet lämnade Mellanåsen AB in en tillståndsansökan till länsstyrelsen om avverkning inom den berörda delen av fastigheten, varefter länsstyrelsen den 22 oktober 2013 avlog bolagets ansökan. Efter länsstyrelsens båda beslut har kontakter förts mellan en av Naturvårdsverket förordnad konsult och bolagets företrädare om inrättande av och ersättning för ett blivande naturreservat på fastigheten. Som ett led i dessa förhandlingar infortrade länsstyrelsen en utredning från Forum Fastighetsekonomi AB i Östersund (Forum) om förutsättningarna för markägarens möjliga avverkning inom fastigheten, att ligga till grund för diskussioner om ett naturvårdsavtal. Utredningen visade att avverkning kunnat ske momentant av drygt 52 000 m³sk med ett rotnetto om

16 798 196 kr som utfall om det interimistiska avverkningsförbudet inte trätt i kraft. Något naturvårdsavtal har emellertid inte kommit till stånd mellan parterna. Förhandlingar om intrångsersättning för ett blivande reservat inom fastigheten har förts under sommaren 2014 men har under senaste tiden gått i stå. På grund av tidsfristen i 31 kap. 13 § miljöbalken har Mellanåsen AB väckt talan om ersättning på grund av det interimistiska avverkningsförbudet.

Som grund för käromålet åberopas att länsstyrelsens beslut enligt 7 kap. 24 § miljöbalken, genom det efterföljande beslutet om avslag på kärandens ansökan om tillstånd för avverkning inom fastigheten, har inneburit att den pågående markanvändningen inom berörd del av X förhindras så länge den beslutade tillståndsplikten består. Käranden har därför rätt till ersättning för sin förlust enligt 31 kap. 5 § andra stycket miljöbalken från den 22 oktober 2013. Förlusten kan beräknas utgöra ränta motsvarande avkastningsränta för tid varunder avverkningsförbudet består, beräknad på möjligt och lagligt uttag ur skogen före länsstyrelsens beslut om interimistiskt avverkningsförbud. Som skriftlig bevisning har bolaget åberopat dels Länsstyrelsens i Jämtlands län beslut den 14 oktober 2013 och den 22 oktober 2013 till styrkande av att pågående markanvändning hindras på fastigheten, dels utlåtandet från Forum till styrkande av att omedelbar avverkning kunnat ske med där angiven volym om avverkningsförbudet inte beslutats, dels yttrande från jägmästaren C S över Forums utlåtande till styrkande av att den beräknade arealen för föryngringsavverkning är korrekt och lagenlig.

Kammarkollegiet, som förklarar sig inte kunna vitsorda något ersättningsbelopp som skäligt, har yrkat att mark- och miljödomstolen lämnar bolagets talan utan bifall med beslut att var part ska svara för sina rättegångskostnader. Till stöd för sitt bestridande av käromålet har Kammarkollegiet anfört bl.a. följande. Den grundläggande förutsättningen för rätt till ersättning är att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Förväntningsvärden kompenseras inte; att fastigheten inte kunnat användas på sätt som planerats grundar inte rätt till ersättning. Ett interimistiskt beslut att förbjuda viss verksamhet innebär inte i sig att

någon markanvändning försvåras utan det är först när en sökt dispens från förbudet inte medges som det eventuellt kan bli fråga om att pågående markanvändning försvåras. Länsstyrelsens beslut den 14 oktober 2013, gällande längst till den 10 september 2016, innebar således inte något intrång i pågående markanvändning utan frågan huruvida pågående markanvändning försvåras uppkom först vid länsstyrelsens beslut den 22 oktober 2013.

Staten anser att ett beslut att inte bevilja dispens/medge tillstånd till en åtgärd som är förbjuden i ett interimistiskt beslut i sig inte vinner negativ rättskraft.

Länsstyrelsens beslut den 22 oktober 2013 innebär således inte mer än att dispens för den sökta åtgärden vid det tillfället inte beviljades. Enligt Statens mening medför nekad dispens för en förbjuden åtgärd ingen bestående skada, varför någon ersättningsrätt inte uppkommer av den anledningen.

Till Skogsstyrelsen inkom den 7 december 2011 en ansökan från Mellanåsen AB om tillstånd till avverkning i fjällnära skog och skyddsskog på X. Denna fastighet ligger inom det område som betecknas fjällnära skog. Enligt 15 § skogsvårdslagen får avverkning inte ske i fjällnära skog utan Skogsstyrelsens tillstånd. I 16 § samma lag stadgas att i ansökan om tillstånd till avverkning ska sökanden redovisa vad han eller hon avser att göra för att

1. tillgodose naturvårdens, kulturmiljövårdens och rennäringens intressen samt
2. trygga återväxten av skogen.

Enligt 17 § nämnda lag får tillstånd till avverkning inte ges, om avverkningen medverkar till att en miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1 miljöbalken inte följs. Avverkningen får dock tillåtas om den förenas med de krav som behövs för att följa normen eller om det finns en sådan förutsättning för tillstånd som anges i 2 kap. 7 § tredje stycket miljöbalken. Tillstånd till avverkning får inte heller ges för att bygga en skogsbilväg om nyttan av vägen för skogsbruket inte motsvarar kostnaden för den eller om vägen inte kan passas in i en vägnätsplan. Enligt 18 § skogsvårdslagen får tillstånd till avverkning inte ges om avverkningen är oförenlig med intressen som är av väsentlig betydelse för naturvården eller

kulturmiljövärden. Enligt 18 a § får tillstånd till avverkning på en sammanhängande yta som är större än 20 hektar inom samma brukningsenhet ges endast om det finns särskilda skäl för det. Av 12 § framgår att som brukningsenhet ska räknas den produktiva skogsmark inom en kommun som tillhör samma ägare. Av rådgivningskvitto från Skogsstyrelsen den 15 december 2011 som skickats till bolaget framgår också att "inom fjällnära skog är max hyggesareal 20 hektar".

Den planerade avverkningen berör en flyttled för rennäringen. Bolaget har dock inte i sin ansökan till Skogsstyrelsen, och inte heller senare i sin ansökan till länsstyrelsen, redovisat några åtgärder för att uppfylla kraven i 16 § skogsvårdslagen. Bolaget har heller inte redovisat något underlag för bedömning av om planerad verksamhet medför att en miljökvalitetsnorm inte följs. Inte heller har något underlag redovisats som visar någon beräkning av nyttan av vägen för skogsbruket jämfört med kostnaden i enlighet med kraven i 17 § andra stycket skogsvårdslagen.

Sammantaget har bolagets ansökan till Skogsstyrelsen inte uppfyllt kraven i 15–18 §§ skogsvårdslagen. Bolaget har således redan utifrån dessa bestämmelser inte kunnat få tillstånd till avverkning av skog på X. Detta således redan *innan* frågan om dispens från det av länsstyrelsen beslutade interimistiska förbudet var aktuell. Utifrån dessa brister i bolagets ansökan till Skogsstyrelsen i förhållanden till kraven i skogsvårdslagen kan länsstyrelsens beslut den 22 oktober 2013 att inte bevilja tillstånd till den ansökta skogsavverkningen således inte ha medfört intrång i pågående markanvändning och någon ersättningsskyldighet för staten redan på den grunden.

Av 1 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken framgår att förordningen innehåller bestämmelser om skydd av områden enligt 7 kap. miljöbalken m.m. Enligt 23 § samma förordning ska en ansökan om tillstånd eller dispens enligt 7 kap. miljöbalken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. miljöbalken eller om tillstånd till vilthägn enligt 12 kap. 11 § miljöbalken vara skriftlig och åtföljd av en karta samt i den utsträckning som det behövs i det enskilda fallet en

miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken. En ansökan enligt första stycket som avser en åtgärd som kan inverka negativt på ett särskilt skydds- eller bevarandeområdes bevarandestatus ska alltid vara åtföljd av en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken.

Bolaget har till länsstyrelsen den 18 oktober 2013 inkommit med en ansökan om tillstånd till avverkning inom fastigheten X, innefattande den del av fastigheten som omfattas av det interimistiska förbudet mot att utan tillstånd avverka skog. I bolagets ansökan anges följande. *"Tillstånd. Med anledning av beslut 2013-10-14 avseende fastighet X Härjedalens kommun ansökes härmed tillstånd att bedriva skogsbruk samt anlägga vägar inom hela fastigheten. Avverkningsanmälan för vägdragning har lämnats till Skogsstyrelsen."* Någon karta har inte bifogats. Någon miljökonsekvensbeskrivning har inte heller bifogats till ansökan trots de krav som anges i förordningen om områdesskydd.

Med hänsyn till att den aktuella fastigheten ligger inom vad som betecknas som fjällnära skog samt att Skogsstyrelsen och länsstyrelsen vid naturinventering bedömt naturvärdena inom fastigheten vara så stora att ett naturreservat ska bildas och att en avverkning inom området är en sådan åtgärd som kan inverka negativt på områdets bevarandestatus, skulle bolagets ansökan ha varit åtföljd av en miljökonsekvensbeskrivning. Bolagets ansökan har således inte uppfyllt de formella krav som ställs på innehållet i en ansökan om tillstånd/dispens. Det fanns därför inga förutsättningar för att länsstyrelsen skulle kunna bevilja nämnda ansökan. Någon ersättningsskyldighet för staten kan därför inte heller uppkomma av den anledningen.

Om ovan angivna formella brister i bolagets ansökningar till Skogsstyrelsen och länsstyrelsen inte utgör tillräcklig grund för ogillande av bolagets talan anför Staten därutöver följande som grund för sitt bestridande. I aktuellt ärende gäller frågan ersättning på grund av nekad dispens från ett interimistiskt förbud. Som framgår av länsstyrelsens beslut den 22 oktober 2013 avser beslutet ett nekat tillstånd att avverka skog för anläggande av väg samt bedrivande av skogsbruk inom det

område på X som omfattas av det interimistiska förbudet. I bolagets ansökan, som kom in till Skogsstyrelsen den 7 december 2011 med rubriken Ansökan om tillstånd till avverkning i fjällnära skog och skyddsskog m.m., anges att ansökan avser *avverkning för omläggning av skogsmark till annan markanvändning*. Ansökan avser avverkning av 6,4 hektar skog för anläggande av 3 200 m skogsbilväg.

Ersättningsrätten enligt 31 kap. miljöbalken förutsätter att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Enligt bolagets egen ansökan avser ansökan således avverkning för omläggning av skogsmark till *annan* markanvändning. Utifrån vad Staten anfört angående bl.a. skydd av områden och skogsvårdslagens bestämmelser anser Staten att bolaget inte bedriver någon sådan tillåten, dvs. laglig, verksamhet på fastigheten som i sin tur kan påverkas av länsstyrelsens beslut den 22 oktober 2013. Enligt Statens mening innebär det angivna beslutet inget intrång i *pågående* markanvändning då den åtgärd som nekats dispens skulle ha medfört *ändrad* markanvändning. Fråga är vidare om avverkning av skog för anläggande av en skogsbilväg i något fall kan anses vara pågående markanvändning. I ett beslut från Kammarrätten i Sundsvall den 27 februari 2014, mål nr 2024-13, har kammarrätten uttalat att anläggande av väg *inte* är pågående markanvändning för skogsbruk. Fråga var då om anläggande av en 845 m lång väg. I det här aktuella fallet bestrider Staten att skogsavverkning för anläggande av väg är pågående markanvändning. Även i detta avseende anser således Staten att den av länsstyrelsen nekade dispensen inte kan medföra intrång i pågående markanvändning.

När det gäller bolagets påstående om pågående markanvändning kan Staten vidare konstatera att Mellanåsen AB bildades den 23 december 2009. Bolaget äger en fastighet, X, som förvärvades för en krona den 25 maj 2011. Bolaget registrerades som aktivt i skatterregistret den 19 juni 2014. Samma datum registrerades bolaget i momsregistret samt registrerades för F-skatt. Utifrån Statens bedömning förefaller det osannolikt att bolaget skulle ha bedrivit någon verksamhet i form av skogsbruk före registreringen i ovan angivna register. Därmed kan den

nekade dispensen inte heller i detta avseende ha medfört något intrång i pågående markanvändning.

Vad avser storleken av yrkad ersättning har bolaget som skriftlig bevisning åberopat en utredning från Forum till styrkande av att omedelbar avverkning kunnat ske med där angiven volym om avverkningsförbud inte beslutats. Enligt uppgift från Naturvårdsverket beställde verket denna utredning som underlag för diskussion om ett naturvårdsavtal. De beräkningar som finns i utredningen är således ett underlag för diskussion om naturvårdsavtal, inte ett underlag för beräkning av en eventuell intrångsersättning. Denna utredning handlar således om ett underlag för ingående av ett naturvårdsavtal som förutsätts löpa över ett antal år.

Enligt 7 kap. 3 § jordabalken är ett naturvårdsavtal att anse som en nyttjanderätt. Av utredningen framgår att naturvårdsavtalet följer Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma riktlinjer för naturvårdsavtal från den 9 december 2010 och är ett civilrättsligt avtal som tecknas mellan myndighet och fastighetsägaren på ett visst antal år. Den huvudsakliga inriktningen för naturvårdsavtal ska vara att dessa tecknas för att bevara biologisk mångfald, med eller utan skötsel- eller restaureringsåtgärder. Vidare framgår att det inte finns några ersättningsbestämmelser eller lagar som reglerar naturvårdsavtalen som det finns för flertalet andra skyddsformer, exempelvis naturreservat och biotopskyddsområden vilka lyder under miljöbalken. Under punkten 3.2 i avtalet anges att vid avtalstider mellan ett och fem år ska ersättningen beräknas med utgångspunkt från den avverkning som ägaren planerat att genomföra omedelbart om inte naturvårdsavtalet tecknats.

Utredningen innehåller inga uppgifter som visar att fastighetsägaren med stöd av gällande bestämmelser haft rätt att utföra någon skogsavverkning. X ligger inom område som betecknas fjällnära skog med krav på tillstånd enligt skogsvårdslagen till avverkning. Enligt 18 a § skogsvårdslagen får tillstånd till avverkning på en sammanhängande yta som är större än 20 hektar inom samma brukningsenhet ges endast om det finns särskilda skäl. Av 12 § samma lag framgår

att som brukningsenhet ska räknas den produktiva skogsmark inom en kommun som tillhör samma ägare. Något tillstånd enligt skogsvårdslagen till avverkning av den fjällnära skogen föreligger inte. Enligt utredningen, sid. 4, omfattar förslaget till avtal totalt 2 389,2 hektar produktiv skogsmark. Av utredningen kan vidare utläsas på sid. 5. "Brukningsenhetens produktiva skogsmarksareal innebär i det här fallet hela fastighetens, inte bara den del som ligger inom den för eventuellt framtida naturreservat intressanta delen, som enligt skogsbruksplan uppgår till 3 092,6 hektar." Med andra ord avser värderingen/utredningen *hela* fastighetens skogsareal till skillnad från länsstyrelsens beslut den 14 oktober 2013 som omfattar enbart del av fastigheten (2 389,2 hektar). Den av bolaget bifogade värderingen/utredningen utgår således från ett betydligt större område än vad som omfattas av länsstyrelsens beslut den 22 oktober 2013 och kan därför i sig inte läggas till grund för en beräkning av eventuell ersättning. På grund av nu angivna omständigheter kan någon skälig ersättning inte vitsordas.

Mellanåsen AB har till bemötande av vad Kammarkollegiet anfört tillagt följande. Såvitt kan förstås anser Kammarkollegiet att ett avslag på en tillståndsansökan grundad på beslutad interimistisk tillståndsplikt för avverkning inte ger rätt till ersättning eftersom avslaget, så att säga, är momentant. Bolaget tolkar detta som en uppfattning från Statens sida att ersättning inte ska utgå eftersom en efterföljande, ny ansökan kan tänkas bifallas. Denna uppfattning om gällande rätt är felaktig. Grunden för käromålet står att finna i 31 kap. 5 § andra stycket miljöbalken och det yrkade beloppet avser utebliven förräntning av det ekonomiska värde som den planerade avverkningen skulle ha tillfört bolaget. I målet är sålunda inte ifråga ersättning för avverkningsförbudets inverkan på fastighetsvärdet. Endast i sistnämnda hänseende äger vad svaranden anfört bärighet, men invändningen missar alltså målet.

Skadan i form av förlust i förräntning av den tillståndssökta avverkningen är ersättningsgill redan från tidpunkten för länsstyrelsens beslut. I denna del må också erinras om uppbyggnaden av det expropriativa ersättningssystemet, med intrångsersättningens bestämmande knutet till en värdetidpunkt förlagd till tiden för

förtida tillträde eller motsvarande interimistiskt beslut Detta innebär att fastighetsägaren inte har rätt att tillgodoräkna sig tillväxten i skogen under den tid ett interimistiskt avverkningsförbud råder, men väl avkastningsränta och indexuppräkning för förfluten tid. Med Statens anförda invändning skulle denna del i ersättningssystemet inte ha giltighet eftersom, såvitt bolaget tolkar inställningen, ett avslag på en tillståndsansökan inte hindrar ett bifall till en ny ansökan nästa dag. Denna inställning är uppenbart normstridig.

Skogsvårdslagen reglerar, såvitt nu är ifråga, avverkning av fjällnära skog. Lagen innehåller inget förbud mot avverkning men väl tillståndsplikt. Det är härvid av vikt att framhålla, att avverkning inte är liktydigt med skogsbruk. Skogsbruk innefattar en i tiden utsträckt cykel av olika skogsvårdsåtgärder såsom plantering, röjning, gallring plockhuggning och förnygringsavverkning. Samtliga dessa åtgärder ingår i den pågående markanvändningen liksom tillväxten av skogen. Efter den 14 oktober 2013 har det för aktuell del av X gällt parallella tillståndsplikter; dels enligt skogsvårdslagen avseende fjällnära skog, dels enligt länsstyrelsens interimistiska tillståndsbeslut. Rätten till intrångsersättning regleras lika i de båda lagkomplexen, men naturligen endast i 7 kap. miljöbalken när det gäller ersättningsrätt för interimistiskt beslut.

Skogsvårdslagen innebär inte något hinder mot skogsbruk i fjällnära skog, men innehåller restriktioner som påverkar takten och omfattningen av avverkningar. Förevarande mål grundas emellertid endast på avslaget på Mellanåsens tillståndsansökan enligt länsstyrelsens interimistiska tillståndsplikt och inget annat. Länsstyrelsens beslut är tillräckligt för att utlösa ersättningsrätt för sökanden. Bolaget har därför inte för sin ersättningsrätt behövt att också ansöka om tillstånd enligt skogsvårdslagen. Däremot ska skadeberäkningen grundas på ett beaktande av restriktionerna i skogsvårdslagen, vilket också gjorts i den avkastningsvärdering som käranden åberopat som bevisning i målet.

Det är alltså länsstyrelsens beslut ensamt som hindrar den pågående markanvändningen. Det må härvid också uppmärksammas, att bolaget endast

ansökt om tillstånd hos Skogsstyrelsen såvitt avser skogsbilvägen och omnämnda avverkning av 6,4 hektar år 2011. Denna ansökan har aldrig lett till något beslut av myndigheten.

Grunden för talan i förevarande mål utgörs av länsstyrelsens lagakraftvunna beslut att neka bolaget avverkning inom berörd del av fastigheten. Huruvida detta beslut vilar på ett tillräckligt beslutsunderlag eller inte saknar betydelse för rätten till ersättning. Mark- och miljödomstolen torde vidare vara förhindrad, formellt och rent praktiskt, att pröva om myndigheten haft tillräckligt underlag för prövningen av tillståndsansökan. Det enda rättsfaktum som kan ligga till grund för prövningen i förevarande mål är länsstyrelsens avslagsbeslut, oavsett om detta utifrån parternas synvinkel varit korrekt eller felaktigt. Rättsföljden av länsstyrelsens beslut är absolut enligt 31 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken.

Som anförts ovan har bolagets anmälan/ansökan till Skogsstyrelsen år 2011 inte utmynnat i något beslut från myndigheten, vare sig i form av tillstånd eller avslag på den sökta åtgärden. Skogsvårdslagens ersättningsbestämmelser åberopas sålunda inte i målet. Huruvida ansökan avsåg fortsatt skogsbruk inom berörda 6,4 hektar eller omläggning av skogsmark till annan markanvändning i form av skogsbilväg saknar därför betydelse i målet. Ersättningsrätten är enligt lagen knuten till intrång i den pågående markanvändningen. Vilken markanvändning som var pågående den 22 oktober 2013 är givetvis hänförligt till fastigheten, inte till ägarens subjektiva egenskaper. Även en skogsägare utan motorsåg har självklart rätt till ersättning för det fall att skogsbruket förbjuds. Med andra ord, huruvida en sakägare har faktisk förmåga, faktiska resurser eller faktisk avsikt att bruka den mark som beläggs med restriktioner för markanvändningen saknar helt betydelse för rätten till ersättning.

När det gäller Mellanåsen AB saknar Staten uppenbarligen information och kunskaper om bolagets verksamhet. Bolaget är bildat år 2009 och har enligt registreringen hos Bolagsverket som ändamål följande. *Bolaget skall bedriva skogsbruksrörelse, innefattande upplåtande av rättigheter till skogstillgångarna, marknadsföring och försäljning av produkter härrörande från dessa tillgångar samt*

köp och försäljning av skogsmark, bedriva en ekologisk hållbar skogsproduktion, vilket bland annat ska inkludera att ha stabila eller ökande avverkningsnivåer, samt därmed förenlig verksamhet.

Mellanåsen AB är alltså ett skogsbolag med ekologisk inriktning och för närvarande med ett skogsinnehav om knappt 5 000 hektar skogsmark. Att köpeskillingen i köpekontraktet uppgick till endast en krona är en följd av lagenligt vanligt förekommande upplägg, företagsekonomiskt och skattemässigt, för fastighetstransaktioner mellan skogsbolag och avspeglar inte något reellt fastighetsvärde.

Det är riktigt att käranden ingivit en tillståndsansökan om avverkning "inom hela fastigheten" till länsstyrelsen den 18 oktober 2013. Eftersom länsstyrelsens tillståndsplikt endast avsåg den del av X som angivits på beslutskartan till det interimistiska beslutet, har förstås tillståndsansökan i enlighet med beslutet avsett just det område av fastigheten som var belagt med tillståndsplikt, oaktat uttrycket i ansökningshandlingen. Länsstyrelsen har ju också uppfattat ansökan på det sättet genom att avslå den inom berörd del av fastigheten. Bolagets talan i förevarande mål avser inte heller annan del än den för vilken länsstyrelsens beslut har rättsverkan.

I vilket syfte Naturvårdsverket beställt utredningen från Forum saknar betydelse för dess innehåll och beräkningar. Utredningen har som ansats en bedömning av vilken avverkningsvolym som hade varit möjlig vid värdetidpunkten inom ramen för miljöbalkens hänsynsregler och skogsvårdslagens restriktioner för fjällnära skog inom samma område som sedermera kom att beläggas med interimistiskt avverkningsförbud. Utredningen har därmed bäring på såväl förhandling om frivilligt avstående från skogsbruk genom naturvårdsavtal som på sådant avstående som grundas på ett avslag på tillståndsansökan. Avverkningsvolymen och värdet av denna är desamma oavsett beställarens syfte med utredningen. Staten har missuppfattat utredningens innehåll såvitt avser vilket område angiven avverkningsvolym avser. Eftersom området inrymmer fjällnära skog ska

omfattningen av avverkning inom detta område bedömas utifrån hela brukningsenhetens s.k. årsareal. Det är den beräkningen som värderingsmannen redovisat under p 3.2 i utredningen. Som framgår av ingressen under nämnda punkt har beräkning gjorts av ett rotnetto för omgående avverkning i *avtalsområdet*, alltså samma område som senare belades med tillståndsplikt. Den lagliga och möjliga avverkningsvolymen inom detta område har beräknats till 52 104 m³sk med ett rotnetto om 16 798 196 kr vid värdetidpunkten. 18 a § skogsvårdslagen reglerar endast hur stora sammanhängande hyggesytor som tillstånd får ges för inom samma brukningsenhet utan särskilda skäl. Detta saknar helt koppling till hur stora avverkningar som får ske på en och samma brukningsenhet. Flera hyggen med en maximal areal om 20 hektar kan alltså läggas ut vid en och samma avverkning inom brukningsenheten inom ramen för nämnda bestämmelse. Detta är också utgångspunkten för bolagets yrkande i målet.

Sammanfattningsvis baseras alltså beräkningen av årsarealen på hela fastighetens, eller snarare brukningsenhetens, areal medan virkesuttaget och rotnettet endast avser området för länsstyrelsens interimistiska beslut. Det framstår som förvånande att Staten för fram en uppfattning om marknadsvärdet av X baserat på bokfört belopp i bolagets bokföring och köpeskillingen om en krona. Fastighetens marknads- och avkastningsvärde avspeglas inte i bokföringslagens regler och utgör över huvud inte beräkningsgrund för yrkandet i målet samt saknar dessutom rättslig beröring med grunden för ersättningsrätt vid interimistiskt avverkningsförbud.

DOMSKÄL

Rättslig grund för ersättning

Länsstyrelsens beslut, såväl om interimistiskt förbud att utan länsstyrelsens tillstånd bedriva skogsbruk inom delar av X den 14 oktober 2013 som att avslå ansökan om att avverka inom samma delar av fastigheten den 22 oktober 2013, har vunnit laga kraft. I det sistnämnda beslutet har länsstyrelsen upplysningsvis angett att när tillstånd vägras i fråga om viss tillståndspliktig åtgärd, t.ex. avverkning, med stöd av ett interimistiskt beslut uppkommer enligt 31 kap. 5 § miljöbalken en ersättningssituation, om det inte är uppenbart att avverkning i stället kan ske på

annan del av fastigheten. Vidare har angetts att ersättningen beräknas med viss årlig avkastningsränta på den intäkt som den planerade avverkningen skulle ha gett.

Redan genom länsstyrelsens lagakraftvunna beslut att avslå begäran om avverkning på del av X med hänvisning till det interimistiska förbudet att bedriva skogsbruk på fastigheten har således, såsom länsstyrelsen helt riktigt upplyst, en grundläggande förutsättning uppkommit för rätt till ersättning för ekonomisk skada enligt 31 kap 5 § andra stycket miljöbalken, som i sin tur hänvisar till 31 kap. 4 § första stycket miljöbalken. Sistnämnda lagrum stadgar rätt för fastighetsägaren till ersättning på grund av beslut som innebär bl.a. att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras. Samtliga invändningar av formell natur som Kammarkollegiet åberopat, bl.a. avseende avsaknad av tillstånd enligt skogsvårdslagen, saknar därför relevans för den fortsatta prövningen av rätt till ersättning.

Pågående markanvändning

Kammarkollegiet har uppgett sig inte kunna godta bolagets uppfattning att länsstyrelsens avslagsbeslut hänfört sig till pågående markanvändning. X är taxerad som en obebyggd lantbruksenhet med typkod 110 enligt 2014 års fastighetstaxering. Fastighetens areal uppgår till knappt 4 770 hektar och fördelar sig på ägoslagen betesmark 2 hektar, skog 3 102 hektar, skogsimpedimentmark 1 555 hektar och övrig mark 138 hektar. Taxeringsvärdet är 39 305 000 kr, varav värde på betesmark 4 000 kr, skog 37 563 000 kr och skogsimpedimentmark 1 738 000 kr. För skogen har boniteten angivits till 2,1 m³sk/ha och år samt virkesförrådet till 70 m³sk/ha.

Med hänsyn till de ägoslag som ingår i X enligt fastighetstaxeringen och med ledning av vad som framkommit i övrigt om fastigheten finner domstolen uppenbart att den pågående markanvändningen utgjorts av skogsbruk inom de delar av fastigheten som berörs av länsstyrelsens beslut om förbud mot att bedriva skogsbruk; detta oavsett vilka tillstånd som kan krävas för att utföra olika skogsbruksåtgärder på fastigheten och när sådana åtgärder senast utfördes. (Jfr.

Högsta domstolens dom den 8 juni 2015 i mål nr T 2762-14.) Länsstyrelsens beslut medför mer än enbart ett avsevärt försvårande av pågående markanvändning, nämligen ett formligt förbud däremot. Mellanåsen AB har därför visat sig berättigat till ersättning.

Ersättningen

Det av Forum, på uppdrag av Länsstyrelsen Jämtland, upprättade utlåtandet omfattar knappt 2 390 hektar produktiv skogsmark. Enligt utlåtandet kan fastighetsägaren med stöd av reglerna i skogsvårdslagen avverka 389,5 hektar vid ett tillfälle. I ersättningsberäkningen har de avverkningsbestånd valts ut som ger det bästa nettot, fallande tills arealgränsen 389,5 hektar nåtts. Vid en föryngringsavverkning på 52 104 m³sk med vedertagna skogsskötselprinciper har rotnettot beräknats till 322 kr/m³sk eller totalt till 16 798 196 kr vid en omedelbar avverkning.

De invändningar som Kammarkollegiet framfört mot Forums ersättningsberäkning utgör, av skäl som Mellanåsen AB anfört, inte grund för underkännande av utlåtandets slutsatser. Mark- och miljödomstolen utgår därför från det beräknade rotnettot vid bestämmande av ersättningen. Storleken av den yrkade räntan står i överensstämmelse med rådande praxis och har inte ifrågasatts av Kammarkollegiet.

Domstolen ställningstaganden innebär sammanfattningsvis att Staten genom Kammarkollegiet ska erlagga en årlig ersättning fr.o.m. den 22 oktober 2013 beräknad enligt 5 § räntelagen baserad på totalvärdet 16 798 196 kr. Ersättningen ska erläggas årligen så länge Länsstyrelsens i Jämtlands län beslut den 14 oktober 2013 om interimistiskt avverkningsförbud på X består. För tiden fr.o.m. den 22 oktober 2013 t.o.m. den 25 juni 2015 har ersättningen framräknats till 763 973 kr.

Rättegångskostnader

Kammarkollegiet ska som tappande part svara för bolagets rättegångskostnader. Visst av käreandombudet nedlagt arbete före väckande av talan vid domstolen har

inte vitsordats av Kammarkollegiet. Domstolen bedömer dock, efter förtydligande av ombudet, att även detta arbete hänfört sig till rättegångens förberedande. I övrigt råder inte tvist om rättegångskostnadernas skälighet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se **bilaga 2** (DV 425)

Överklagande senast den 10 september 2015. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Göran Simonsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Simonsson, ordförande, och tekniska rådet Mats Andersson samt de särskilda ledamöterna Lars Rubensson och Olov Lindström.